

T.C.
BAŞBAKANLIK
KANUNLAR VE KARARLAR
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

Sayı : B.02.0.KKG.0.10/101-370 /1402

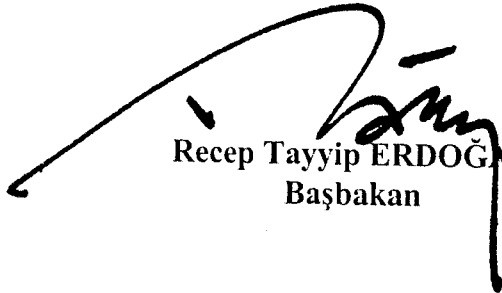
Ankara

24 / 3 / 2004

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

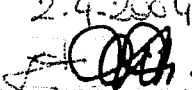
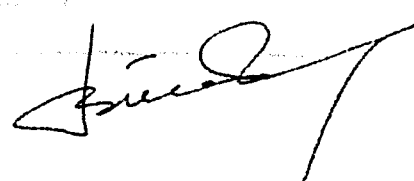
Başkanlığımıza arzı Bakanlar Kurulu'na 3/3/2004 tarihinde kararlaştırılan "Basın Kanunu Tasarısı" ile gerekçesi ilişikte gönderilmiştir.

Gereğini arz ederim.

Recep Tayyip ERDOĞAN
Başbakan

Eki :

- 1- Kanun Tasarısı
- 2- Gerekçe (Genel-Madde)

Konu	- Anayasa
	- Anayasa Bülteni
Emre	- R. Akale
Tarih	2.4.2004 1/781
E. M. Kanun	 15/3
İmza	

GENEL GEREKÇE

Günümüzde teknoloji alanında yaşanan gelişmeler haberleşmeyi, bilgiye ulaşmayı, düşünce açıklamayı ve yayma olanaklarını alışılmış sınırların ve kalıpların ötesine taşımıştır.

Artık evrensel bir nitelik kazanmış olan iletişim alanı, düşünceyi açıklama ve yayma özgürlüğü ile onun temel araçlarından biri olan basın özgürlüğü kavramlarını yeniden ele almayı, bütün uygar ülkelerin benimsediği ilke ve kuralların içselleştirilip yürürlüğe konulmasını gerekli ve zorunlu kılmaktadır.

Eyrensel demokrasi anlayışının ortaya çıkardığı bir önemli kavram da bilgi edinme hakkı, doğru bilgiye ulaşma ya da başka bir deyişle gerçeği öğrenme hakkıdır. Bu yeni bakış açısı karşısında düşünceyi açıklama özgürlüğü ve basın özgürlüğü, onu kullananlar açısından bir özgürlük olduğu kadar, gerçekleri öğrenmek özgürlüğüne sahip birey ve kitleler açısından da temel bir hak niteliğindedir.

Çoğulu, özgürlükçü, hoşgörülü, demokratik toplumlarda, düşünceyi açıklama özgürlüğü, sadece genel kabul gören ve zararsız yahut önemsiz addedilen düşünceler yönünden değil, aynı zamanda halkın bir kısmı tarafından benimsenmeyen kural dışı, hatta endişe verici düşünceler için de geçerli olmalıdır.

Demokratik refahlarda, kamuoyunun oluşması ve bilinçli bir şekilde işlemesi, düşüncelerin ve haberlerin en yaygın ve hızlı bir şekilde dolaşımını gerekli kılmaktadır.

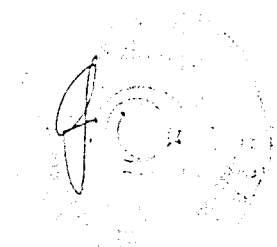
Öte yandan yazarın, artistik ve bilimsel düşüncelere özgürce sahip olunamaması ve bunların özgürce açıklanamaması, her toplumda var olan yaratıcı zekanın ve onun insanlığın gelişimine olan katkısının azağılanması anlamına gelecektir. Bilimin değişik alanlarında bilgi sahibi olmaya yönelik eğitim, ilülyucinin karşılanması da düşünce özgürlüğünün bir gereğidir.

Düşüncelerin toplumda dolaşımı, kanın vücuttaki dolaşımına benzer bir işlev yerine getirmekte ve sosyal hayata gerekli oksijeni sağlamaktadır. Bu dolaşımın, en geniş, en hızlı ve en nüfuz edici şekilde gerçekleşmesini sağlarken, başkalarının düşünce özgürlüğüne, iyi niyetine, şerefine, itibarına veya toplumun temel değerlerine ve inançlarına zarar verebilen durumların giderilmesi de zorunludur.

Buraya benimsenmesi gereken ölçüt, resmi makamların düşüncelerin dolaşımına olabilecek müdahalelerini minimum olduğu kadar bertaraf etmek ve bu müdahalelere, ancak özgürlüğün kötüye kullanılmasını engelleyecek kadar müsaade etmek olmalıdır.

Toplumun dayandığı değerleri ve inançları korumak üzere müeyyide altına alınan sınırlamalar, bu değerlere ve inançlara yönelik tartışmaları ve eleştirilere ilişkin olmamalıdır.

Düşünceyi açıklama özgürlüğünün, toplum için olumlu ve yararlı bir işlevinin olması, insan haklarına ve kişilerin onuruna saygılı bir hak kullanımını ve kitle iletişim araçlarının çoğulculuğunu gerekli kılmaktadır.

Günümüz toplumlarının kalabalıklığı ve karmaşıklığı karşısında bireysel düşünce açıklama özgürlüğü önemini yitirirken, kitle iletişim araçları büyük bir güç ve etkinlik kazanmıştır. Bunların dar çıkar gruplarının tekeline terk edilmesi halinde, kaynağını halk oyundan almayan yeni iktidar odaklarının oluşması ve bu gücün, toplumsal eşitsizlik ve dengesizlikleri gidermek yerine, derinleştirmek için kullanılması mümkün olabilmektedir. Böyle bir kullanımı, toplumsal gerginlikleri artırdığı, kültürel çarpıklıklara, şiddet eğilimine, toplumdan soyutlanma, yabancılaşma ve inandırıcılığı kaybettirme gibi sorunlara yol açtığı da ortadadır.

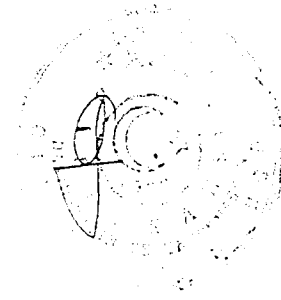
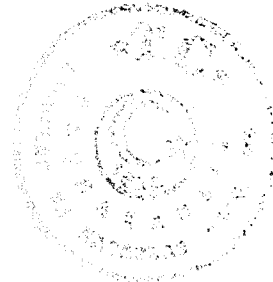
Bu nedenle Kitle İletişim araçlarının sahipliği ve mali kaynakları açısından, düşünce açıklama özgürlüğüne getirilen sınırlamalar da günümüzde savunulmaktadır. Toplum, kamuoyunun oluşmasına katkıda bulunan sözlerin veya yazıların arkasındaki kişileri ve menfaatleri bilmelidir. Sosyo-ekonomik nitelik taşıyan medya kuruluşlarında, editoryal bağımsızlığın sağlanması da bu sınırlamaları gerektirmektedir.

Yalnızca bir haber ve mesaj değişimini değil; aynı zamanda bireysel ve toplu olarak düşünce, olgu ve veri iletim ve değişim eylemlerinin tümünü içine alan bir etkinliğe sahip iletişim alanına, en önemli araçlarından birisi de basındır. Basının bu önemini gözeten Anayasa koyucular, basın özgürlüğünü ayrı bir özgürlük türü olarak düzenleme yoluna gitmişler; Anayasanın 28 nci maddesine "Basın hürdür, sansür edilemez." hükmünü koyarak, bu özgürlüğe daha sağlam ve somut bir dayanak sağlamışlardır.

Bu düzenleme, düşüncenin basın aracıyla açıklanması halinde ortaya çıkabilecek ilişkiler, işlemler ve olanaklar yönünden siyasî iktidarlardan kaynaklanabilecek sınırlamaları önlemek ve bireyin basın özgürlüğünden somut olarak yararlanmasını sağlamak üzere yapılmıştır. Devleti de bu aracın özelliklerinden doğabilecek teknik, ekonomik, mali veya yasal engellerin veya sınırların kaldırılması konusunda yükümlü kılmıştır.

5686 sayılı Basın Kanunu, çok partili hayata geçişin doğurduğu ihtiyaçları karşılamak, basında demokratikleşmeyi sağlamak ve özgür bir basın düzeni oluşturmak amacıyla hazırlanmış ve belli bir süre de bu hedefe hizmet edebilmiştir. Ancak anılan Kanun, daha sonra bu amaçlarla bağdaşmayan ve basın yoluyla düşünce açıklama özgürlüğünü sınırlayan değişikliklere uğramış, bu değişiklikler Kanunun sistematiğini de bozmuştur.

Belirtilen nedenlerle, günümüzün düşünce ve basın özgürlüğü kavramına ve Türkiye'nin taraf olduğu uluslararası sözleşmelere uygun yeni bir basın kanunu hazırlamak gereği duyulmuş. Tasarı bu amaçla hazırlanmıştır.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1- Maddede Kanunun amacı ve kapsamına dahil faaliyetler belirtilmektedir. Kanun sadece basılmış eserlerin basımı ve yayımı ile ilgili faaliyetleri ve sorunları düzenlemektedir.

Madde 2- Madde ile onaya çıkabilecek tereddütleri bertaraf etmek amacıyla Kanunda geçen bazı kavramların, Kanunun uygulanması açısından tanımları yapılmıştır.

Öncelikle basılmış eserden ne anlaşılması gerektiği açıklanmaktadır. Aslında basılmış eser tanımına uymayan haber ajansı yayınları da bu Kanunun uygulanması açısından basılmış eser sayılmıştır. Basılmış eserlerin süreli ve süresiz yayınları kapsadığı kuşkusuzdur. Bir eserin basılmış eser sayılabilmesi ve bu Kanun hükümlerine tabi olabilmesi için maddede belirtilen vasıtalarla basılmış veya çoğaltılmış olması yeterli değildir, ayrıca bu basma ve çoğaltmanın yayımlamak amacıyla gerçekleştirilmiş olması da gerekir. Bu itibarla özel olarak saklamak veya bulundurmamak amacıyla basılan eserler bu Kanuna tabi değildir.

Bu maddede ayrıca "yayın" faaliyeti tanımlanmış; bu tanım yapılırken, mevcut düzenlemelerde olduğu gibi sayın usulüne gidilmemiş, bu usulün sakıncalarını gidermek amacıyla yayım için basılmış eserin herhangi bir şekilde kamuya sunulmuş olması yeterli görülmüştür. Ancak bunun iradi olması gerekmektedir.

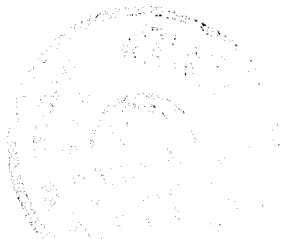
Hukukî bağlanan süreli yayım tanımına günlük, haftalık veya başka bir süre ile yayımlanan periyotleri haftalık, aylık veya daha fazla süreli dergiler ve yıllıklar gibi belli aralıklarla yayımlanan basılmış eserler ile resmi veya özel haber ajanslarının yayımladıkları bültenler dahildir.

Süreli yayınlar, yayım alanının genişliğine göre, yaygın süreli yayım, bölgesel süreli yayım ve yerel süreli yayım olmak üzere üç gruba ayrılmış ve bunların tanımı yapılmıştır. Yayım aralıkları göz önüne alınarak haftada bir veya daha uzun aralıklarla yayımlanan yaygın ve bölgesel süreli yayınlar, Kanunun uygulanması açısından yerel süreli yayım olarak kabul edilmiş; haber ajansı yayınları da tereddütleri gidermek amacıyla yaygın süreli yayım olarak tanımlanmıştır.

Belli aralıklarla yayımlanmayan kitap, armağan ve bu gibi basılmış eserler ise süresiz yayım sayılmış ve bu tür yayınlarla ilgili hükümlere tabi kılınmıştır.

Bu maddede, süreli veya süresiz yayının içeriğini oluşturan yazıyı veya haberi yazan veya resmi veya karikatürü yapan, yazıyı çeviren eser sahibi, bu eseri basılmış eser durumuna getirip yayımlayan gerçek ve tüzel kişiler de yayımcı olarak tanımlanmaktadır.

Bu Kanunla düzenlenen sorumlulukları gözetilerek basımcı tanımında, 5681 sayılı Matbaalar Kanunundaki "tabi" tanımından farklı bir düzenleme yapılmış, beyanname vermiş olma şartı aranmamış, Kanunun uygulanması açısından, bir eseri basım araçları ile basan veya diğer araçlarla çoğaltan gerçek veya tüzel kişiler basımcı olarak kabul edilmiştir.

Yayın sahibi veya yayıncının tüzel kişi ya da kamu kurum ve kuruluşu olması halinde bu kişiliği temsil edecek kişi de tanınlanmıştır.

Madde 3- Maddede basının özgür olduğu hükme bağlanmıştır. Anayasanın 28 inci maddesinde yer alan "Basın hürdür, sansür edilemez." hükmü karşısında böyle bir düzenleme gereksiz görülebilir. Ancak, bu Kanunun söz konusu amaca yönelik bir anlayışla düzenlendiğini vurgulamak için böyle bir hükme yer verilmiştir. Birinci fıkrada ayrıca basın özgürlüğünün içeriğine açıklık getirilmiştir.

Maddenin ikinci fıkrasında basın özgürlüğünün hangi nedenlerle ve ne ölçüde sınırlandırılabilirliği, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin 10/2 maddesi ve Anayasamızın 26, 27 ve 28 inci maddeleri dikkate alınarak belirlenmiştir.

Madde 4- Maddede basılmış eserlerin içermesi zorunlu olan bilgiler, eserin süreli yayın olup olmamasına göre belirlenmiştir. Buna göre her basılmış eserde eserin basıldığı yer ve tarih, basıncının, varsa yayıncının ad ve adresleri yazılacaktır. Yazılacak olan, şüphesiz basıncının ve yayıncının ticari veya kurumsal adı ve adresidir.

İlan, tarife, sirküler, davetiye, kartvizit gibi basılmış eserler yönünden bu zorunluluk kabul edilmemiştir.

Haber ajansı yayınları dışındaki süreli yayınlarda, yukarıda belirtilen bilgilerden başka yayının yönetimi yerel yayın sahibinin, varsa kanuni temsilcisinin veya temsile yetkili kişinin ve sorumlu müdürünün, varsa yardımcısının adları da gösterilecektir. Bütün bunlar, bu kişilerin Kanunun 5 inci ve 6 ncı maddelerinde öngörülen niteliklere sahip olup olmadıklarını tespit edebilmek ve bu tür yayınlarla işlenen suçlardan sorumlu olanları belirleyebilmek yönünden önemlidir.

Haber ajansı yayınları hariç, süreli yayınlarda ayrıca yayının yaygın, bölgesel veya yerel olduğu da gösterilecektir. Bu husus özellikle Kanunda düzenlenen suçlara uygulanacak cezaların belirlenmesi yönünden önem taşımaktadır.

Madde 5- Sorumlu müdür, süreli yayını yöneten ve eser sahibinin belli olmaması veya yargılanamaması gibi hallerde bu tür yayınlarla işlenen suçlardan sorumlu olan kişidir. 5680 sayılı Kanunda yer alan "yazı işlerini fiilen idare eden" kişi olma şartı, süreli bir yayının sorumlu müdürlüğünü üstlenmiş kişinin, yazı işlerini fiilen idare etmediğini ileri sürerek sorumluluktan kurtulmasını bertaraf etmek için madde metnine dahil edilmemiştir.

Belirttiği gibidir ki, gazete ve dergilerde sorumlu müdürlerden başka "genel yayın yönetmeni", "yayın koordinatörü" gibi adlar alan ve yayımla ilgilenen kişiler sorumlu müdür olmadıklarından, bunların adlarının yazılması şart değildir. Buna karşılık değişik bölümleri içeren bir süreli yayında, her bir bölümün uzman kişilerce denetlenmesini sağlamak amacıyla değişik bölümler için ayrı sorumlu müdürlerin bulunması kabul edilmiştir. Ancak bu gibi durumlarda her bir sorumlu müdürün adı, adresi ve sorumlu olduğu bölüm belirtilecektir.

Sorumlu müdürün sahip olması gereken nitelikler yönünden 5680 sayılı Kanunun 5 inci maddesinden kısmen farklı bir düzenlemeye gidilmiştir. Avrupa Birliği düzenlemeleri ile uyum sağlamak amacı ile sorumlu müdürün Türk vatandaşı olması şartı aranmamaktadır. Öte yandan

yaş sınırı onsekize indirilmiştir. Nitekim reşit ve cezai ehliyeti tam olan bir kişinin sorumlu müdür olamamasını haklı gösterecek bir neden mevcut değildir.

Sorumlu müdürün Türkiye Büyük Millet Meclisi üyesi olması halinde, milletvekili dokunulmazlığı gözetilerek, sorumluluğu üstlenen bir sorumlu müdür yardımcısı tayin edilmesi öngörülmektedir.

Madde 6- Maddede gerçek ve tüzel kişilerin süreli yayın sahibi olabilecekleri belirtilmiş; ancak süreli yayının mülkiyetinin miras yoluyla kazanılması veya süreli yayın sahibi olabilmek için aranacak şartlardan bazılarının sonradan kaybedilmesi gibi durumlarda ortaya çıkabilecek sorunları önlemek amacıyla, 5680 sayılı Kanundan farklı olarak, süreli yayın sahibi olabilmek, başka bir şarta bağlanmamıştır.

İkinci fıkrada süreli yayın sahibinin küçük olması halinde kanuni temsilcinin, tüzel kişi olması halinde de bunu temsile yetkili kişinin sahip olması gereken şartlar belirtilmektedir.

Madde 7- Maddede, 5680 sayılı Kanunun 8 inci maddesinde olduğu gibi, süreli yayın çıkarabilmek için, sadece içeriği ve ekleri yine maddede belirtilen bir beyannamenin verilmesi yeterli kabul edilmiş. dolayısıyla önceden izne gerek bulunmadığı hükme bağlanmıştır. Beyannamenin, daha önce olduğu gibi mahallin en büyük mülki amirine değil, yönetim yeri Cumhuriyet başsavcılığına verilmesi kabul edilmiştir.

İstenildiğinde süreli yayın sahibinin ve sorumlu müdürün kim olduğunun belirlenebilmesi açısından, beyannamelerde ilgili olarak başsavcılıkça tutulan kayıtların aleniyeti hükme bağlanmıştır.

İkinci fıkrada beyannamenin içereceği hususlar ve beyannameyi kimlerin imzalayacağı, üçüncü fıkrada ise beyannameye eklenecek belgeler gösterilmiştir.

Son fıkrada, beyannamenin verilir verilmeyeceği konusunda ortaya çıkabilecek sorunları önlemek amacıyla başsavcılığın alındı belgesi vermesi hükme bağlanmıştır.

Madde 8- Maddede beyanname verilmesi üzerine Cumhuriyet başsavcılığınca yapılacak incelemeler düzenlenmiştir. Beyanname ve eklerinin gerekli bilgileri veya gerçek bilgileri içermemesi veya yayın sahibinin veya varsa temsilcisinin, sorumlu müdürün veya varsa yardımcısının Kanunun aradığı şartlara sahip olmamaları hallerinde, 5680 sayılı Kanunun 9 uncu maddede hükümünün aksine yayın sahibini beyanname vermeden süreli yayın çıkarmış olma durumuna düşürülmek için beyannamenin verilmemiş sayılması yoluna gidilmemiştir; bu eksikliklerin bir hafta içinde giderilmesinin yayın sahibinden isteneceği hükme bağlanmıştır. Bu isteğin süresinde yerine getirilmemesi halinde, yayının durdurulması asliye ceza mahkemesinden istenecektir. Gerekli incelemelerin yapılabilmesine imkan tanımak maksadıyla bu konuda bir karar vermesi için mahkemeye tanınan süre bir hafta olarak belirlenmiştir. Beyannamedeki unsurlarda değişiklik olması halinde uygulanacak hususlar da düzenlenmiştir.

Maddede ayrıca sorumlu müdürün veya yardımcısının görevden ayrılması halinde yenisi tayin edilinceye kadar sorumluluğun, 5680 sayılı Kanunun 10 uncu maddesindeki hükmün aksine, yazı işlerini fiilen idare eden kişiye değil, yayın sahibine veya varsa temsilcisine ait

olacağı hükme bağlanmış; böylece bu gibi durumlarda sorumlu müdürün bir an önce atanmasının sağlanması istenmiştir.

Madde 9- Maddede, Kanunun 7 nci maddesine göre verilen beyannamenin geçersiz sayılacağı ve süreli yayın sahibine sağladığı hakkın sona ereceği haller gösterilmektedir. Ayrıca 556 sayılı Markaların Korunması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname hükümleri de saklı tutulmuştur.

Madde 10- Maddede basımcının bastığı süreli ve süresiz yayınların imzalı iki nüshasını, Cumhuriyet başsavcılığına teslim edeceği hükme bağlanmıştır. Bu yükümlülük basılmış eserin içerik ve biçim yönünden değişik olan sonraki basım ve tıpkı basımı için de kabul edilmiştir.

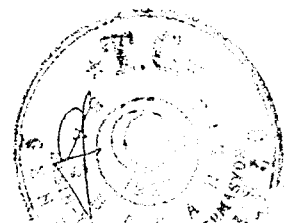
Madde 11- Maddede basılmış eserler yoluyla işlenen suçun olduğu zaman belirtilmektedir. Burada, 5680 sayılı Kanundan farklı olarak "basın suçu" ibaresi yerine "basılmış eserler yoluyla işlenen suç" ibaresi kullanılmıştır. Nitekim basın suçu genel bir ibare olup basın yoluyla işlenebilen suçlar ile "basın zabıtası suçları" da denilen suçlar, basının idari düzeni açısından basın alanında çalışanlara getirilen yükümlülüklerin ihlalinden kaynaklanan, örneğin gerçeğe aykırı beyanname verme ve cevap ve düzeltmenin yayımlanmaması veya usulüne uygun yayımlanmaması suçları gibi suçları da içermektedir. Basın zabıtası suçları yayım anında değil, kanunda öngörülen yükümlülüklerle aykırı davranıldığı zaman işlenmektedir. Maddedeki "basılmış eserler yoluyla işlenen suç" ibaresiyle hem sadece basılmış eserlerle işlenebilen suçlar, hem de herhangi bir araçla işlenebildiği halde basılmış eserler aracılığı ile de işlenebilen suçlar ifade edilmektedir.

Maddede ayrıca süreli ve süreli olmayan yayınlar yoluyla işlenen suçlardan sorumlu olacak kişiler belirtilirken, 5680 sayılı Kanundan farklı şekilde, başkasının fiilinden sorumluluk ve objektif sorumluluk hallerine yer vermemek veya bu tür sorumluluk hallerini en aza indirmek amacıyla, esas itibarıyla eser sahibi sorumlu tutulmuş; ancak eser sahibinin belli olmaması veya yayım sırasında ceza ehliyetine sahip bulunmaması ya da yurt dışında bulunması nedeniyle Türk mahkemelerinde yargılanamaması veya eser sahibinin diğer bir suçtan dolayı kesin hükümle mahkum olduğu cezaya etki etmemesi nedeniyle eser sahibinin cezalandırılmasının etkisiz kalması hallerinde süreli yayınlarda sorumlu müdür veya yardımcısı, süresiz yayınlarda yayımcı ve yayımcının bilinmemesi veya basım sırasında yurt dışında bulunması ve Türk mahkemelerinde yargılanamaması hallerinde de basımcı sorumlu tutulmuştur. Basılmış eserler yoluyla işlenen suçlarda satanın ve dağıtanın sorumluluğuna gidilmemiştir.

Sorumlu müdürün veya yardımcısının yayımlanmasına açıkça karşı çıkmasına rağmen, yayımlanan eserden kaynaklanan sorumluluk, yayımlatana ait olacaktır.

Süreli ve süresiz yayınlar yoluyla işlenen suçlarla ilgili yukarıdaki hükümler bu tür yayınlarla ilgili hükümlere aykırıysa yapılan yayınlar hakkında da uygulanacaktır.

Madde 12 - Maddede 5680 sayılı Kanunun 15 inci maddesinde yer alan haber kaynağını açıklamama hakkı, haber kaynaklarının gizliliğinin basın özgürlüğü yönünden taşıdığı önem göz önüne alınarak uygulamada doğabilecek tereddütleri gidermek amacıyla sadece eser sahibiyle sınırlı olarak değil, yayım sahibini, sorumlu müdürü ve yardımcısını da kapsayacak şekilde ve ayrı bir madde halinde düzenlenmiştir. Ayrıca bu kişilere haber kaynağıyla ilgili olarak tanıklıktan çekilme hakkı tanınmıştır.

Madde 13- Basılmış eserler yoluyla işlenen fiillerden doğan maddi ve manevi zararlardan sorumlu olacak kişileri belirleyen bu maddede, eser sahibi ile birlikte süreli yayının sahibi ve varsa temsilcisi, süresiz yayının yayımcısı, yayımcının belli olmaması halinde ise basımcı müştereken ve müteselsilen sorumlu tutulmuştur.

Madde 14- Kişilerin şeref ve haysiyetinin korunması ve toplumun doğru bilgilendirilmesinin sağlanması yönünden çok büyük önem taşıyan düzeltme ve cevap hakkına işlerlik ve etkinlik kazandırmak amacıyla bu hak yeniden düzenlenmiştir.

Madde 15- Maddede basılmış eserde gösterilmesi gereken bilgilerin gösterilmemesi veya gerçeğe aykırı gösterilmesi suç sayılmakta ve bu suçtan dolayı süreli yayınlarda sorumlu müdür veya yardımcısı, süresiz yayınlarda ise yayımcı cezalandırılmaktadır. Basımcının cezai sorumluluğu 5680 sayılı Kanundan farklı olarak ancak kendi adını veya adresini göstermemiş veya yanlış göstermiş olması halinde söz konusudur.

Madde 16- Madde ile Kanunun 8 inci maddesine göre mahkeme kararı ile durdurulan yayına, usulüne uygun beyanname vermeden veya değişiklikleri bildirmeden devam edilmesi hali cezalandırılmaktadır. Beyanname ve değişiklikleri gösteren belgenin yayın sahibi ve sorumlu müdür veya yardımcısı tarafından imzalanması gerektiğinden bu suçlardan sadece söz konusu kişiler sorumlu tutulmuştur.

Madde 17- Madde ile 10 üncü maddedeki teslim yükümlülüğüne uymayan basımcının cezası 1. maddesi öngörülmektedir.

Madde 18- Maddede düzeltme ve cevap yazısının yayımlanması konusunda hâkim kararlarına uymama fiili cezalandırılmaktadır. Bu suçun oluşabilmesi için düzeltme ve cevabın yayımlanmasına hâkim karar verilmiş ve bu karar kesinleşmiş olmalıdır. Kesinleşmiş hâkim kararına uymama, yayımlanmasını karar verilen cevap ve düzeltme yazısını hiç yayımlamama şeklinde olabileceği gibi 14 üncü maddede belirtilen süreler geçtikten sonra veya aynı maddenin birinci fıkrası hükmüne aykırı olarak yayımlama şeklinde de olabilir.

Düzeltilme ve cevap yazısının yayımlanmaması durumunda sorumlu müdürün cezai sorumluluğu kabul edilerek, hakkında ağır para cezası öngörülmüştür. Sorumlu müdür hakkında hükme bağlanarak, ağır para cezasının ödenmesinden, sorumlu müdür ile birlikte yayın sahibi de müteselsilen sorumlu tutulmuştur. Yayın sahibinin sorumluluğu cezai bir sorumluluk olmayıp, hukuki bir sorumluluktur.

Ayrıca düzeltme ve cevap yazısının hiç yayımlanmamasının veya 14 üncü maddenin birinci fıkrasında belirtilen şartlara uygun şekilde yayımlanmamasının özellikle kişi hakları yönünden taşıdığı önem nazara alınarak, bu gibi durumlara mahkemenin söz konusu yazının, masrafları yayın sahibi tarafından karşılanmak üzere en yüksek tirajlı iki gazetede, ilan şeklinde yayımlanmasına karar vereceği hükme bağlanmıştır.

Madde 19- Maddenin birinci fıkrasında cezai uyuşmazlıklarla ilgili hazırlık soruşturmasının gereği gibi yapılabilmesini sağlamak amacıyla bu soruşturmanın takipsizlik kararı verilmesi veya kamu davası açılması suretiyle sona ermesine kadar Cumhuriyet savcısı, hâkim veya mahkemenin soruşturma ile ilgili işlemlerinin veya yine soruşturma ile ilgili diğer belgelerin içeriğinin yayımlanması suç sayılmıştır.

Yayımlama yasağı, Cumhuriyet savcısı, hâkim ve mahkemenin soruşturma ile ilgili işlemlerinin ve yine soruşturma ile ilgili diğer belgelerin içeriği ile ilgilidir. Dolayısıyla işlemin yapıldığına veya belgenin bulunduğuyla ilişkin yayımlar haber niteliğinde olduğundan bu suçu oluşturmayacaktır.

İkinci fıkrada, mütalaa yayımlama, 5680 sayılı Kanunun aksine, sadece ceza davaları yönünden değil, her türlü dava yönünden suç haline getirilmiştir. Aynı şekilde sadece hâkim veya mahkeme işlemleri değil, Cumhuriyet savcısının görülmekte olan dava ile ilgili işlemleri de bu yasağa dahil edilmiştir. Burada yasak olan mütalaa yayımıdır. Bunun leh veya aleyhte olması önemli değildir. Mütalaa niteliğinde olmayan, yani söz konusu işlemleri olumlu veya olumsuz, doğru veya yanlış olarak nitelendirmeyen, sadece işlemin yapıldığını ifade eden haberler bu yasağa dahil değildir. Dava kesin bir kararla sonuçlandıktan sonra her türlü mütalaa yayımlanabilir.

Madde 20- Maddede cinsel saldırı, cinayet ve intihar olaylarına ilişkin haberlerin verilmiş biçimi sınırlandırılmıştır. Dolayısıyla okuyucuyu bu tür fiillere teşvik edecek veya özendirerek nitelikte olmamak şartıyla bu olaylarla ilgili haberlerin verilmesi ve resimlerin yayımlanması bu suçu oluşturmayacaktır.

Madde 21- Maddenin (a) bendinde, 5680 sayılı Kanunun 33 üncü maddesinin aksine, evlenmeleri kanunen yasak olan kimseler arasındaki ilişkilere ilişkin haberler değil, bu kişilerin kimliklerinin açıklanması yasaklanmaktadır.

Maddenin (b) bendinde Türk Ceza Kanununun 414, 415, 416, 421, 423, 429, 430, 435 ve 436 ncı maddelerinde öngörülen suçların yaşı ne olursa olsun mağdurlarının, (c) bendinde de genel olarak onsekiz yaşından küçüklerin işlediği veya bunlara karşı işlenen suçlarla ilgili olarak haberler değil, bu kişilerin tanıtılması, kimliklerinin açıklanması yasaklanmaktadır. Bu hükümle, umumi adan, belli suçların mağdurları ve küçükler korunmaktadır.

Madde 22- Madde ile basılmış eserlerin yayımını, dağıtımını veya satışını önlemek amacıyla koparılması, tahrip edilmesi veya bozulması suç haline getirilmiştir. Bu suçtan söz edilebilmesi için fülün maddede sayılan fiilleri basılmış eserin yayımını, dağıtımını ve satışını önlemek amacıyla gerçekleştirilmesi aranmaktadır. Aksi halde Türk Ceza Kanununun nası ızzarla ilgili hükümlerinin uygulanması söz konusu olacaktır. Öte yandan söz konusu amaçlarla olsa bile basılmış eserlerin koparılması, tahrip edilmesi veya bozulması daha ağır bir suçu oluşturuyorsa buna göre ceza verilecektir.

İkinci fıkrada, süreli veya süresiz yayınların basılmasının, yayımlanmasının, dağıtımının veya satışının şiddet veya tehditle engellenmesi cezalandırılmaktadır. Birinci fıkradaki suç gibi bu fıkradaki suç da, özel kastın arandığı, yani belli amaçlarla işlenebilen bir suçtur.

Üçüncü fıkrada maddenin birinci ve ikinci fıkralarında öngörülen fiillerin umumi mahallerde veya matbaanın veya umuma satış yapan veya dağıtım yapan yerlerde birden ziyade kişi tarafından işlenmesi halinde verilecek cezanın artırılacağı hükme bağlanmaktadır.

Madde 23- Madde ile süreli yayınların dağıtımını yapan kişilerin, dağıtım konusunda keyfi davranışları ve bazı süreli yayınları dağıtmaktan kaçınmaları önlenmektedir. Ayrıca dağıtmama sonucunu doğurabilecek yüksek ücret taleplerini önlemek amacıyla talep edilebilecek ücretin yukarı sınırını belirleme konusunda bir ölçüt getirilmiştir.

İkinci fıkrada basın özgürlüğünün gerçekleşmesinde yayınların halka ulaşmasının önemi gözetilerek, süreli yayınları perakende olarak satışa sunan gerçek veya tüzel kişilerin, aynı anda diledikleri kadar dağıtım şirketiyle anlaşıp diledikleri yayınları satabilecekleri vurgulanmıştır. Satıcıya tanınan satış özgürlüğünü sınırlamaya yönelik sözleşmelerin hukuken korunmayacağı hükme bağlanmıştır.

Madde 24- Maddede bir süreli yayında yayımlanmış eserin yeniden yayımlanmasında uyulması gereken şartlar düzenlenmiştir. Bu konu düzenlenirken Bern Konvansiyonunun 10 uncu ve 10 bis maddeleri ile 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanununun ilgili hükümleri esas alınmış; yeniden yayım için izin zorunluluğu sadece eserin yeniden yayım hakkının saklı tutulmuş olması haliyle sınırlandırılmıştır.

Madde 25- Maddenin birinci fıkrasında basılmış eserlere, delil olmak üzere el konulması düzenlenmiştir. Buna göre Cumhuriyet savcısı, gecikmesinde sakınca bulunan hallerde de kolluk, basılmış eserin üç adedine el koyabilecektir.

İkinci fıkrada basılmış eserlerin tamamına el konulabileceği haller düzenlenmiştir. Soruşturmanın veya kovuşturmanın başlatılmış olması şartıyla basılmış eserlerin tümüne sadece hakim kararıyla el konulabilecektir. Bunun istisnası kabul edilmemiştir.

Hangi dile de olursa olsun Türkiye dışında basılmış süreli veya süresiz yayınların Türkiye’de dağıtılması ve satışa sunulmasının kural olarak serbest olduğu kabul edilmiş, ancak maddenin üçüncü fıkrasında ikinci fıkrada belirtilen suçları içerdiklerine dair kuvvetli delil bulunan hallerde bu yayınların dağıtılması ve satışa sunulmasının Cumhuriyet başsavcılığının talebi üzerine emri ceza hakkınının kararı ile yasaklanabileceği öngörülmüştür. Gecikmesinde sakınca bulunan hallerde Cumhuriyet başsavcılığının kararı yeterli sayılmakla birlikte, bu kararın en geç yirmidört saat içinde hakimim onayına sunulması ve en geç kırksekiz saat içinde de hakim tarafından onaylanması gerekmektedir. Aksi halde başsavcılığın kararı hükümsüz kalacaktır. Bu düzenleme ile söz konusu yayınların Türkiye’de dağıtılması ve satışa sunulmasının yasaklanması bir yandan belli suçları içermesi şartına diğer yandan da hakim güvencesine bağlanmıştır.

Dördüncü fıkrada, üçüncü fıkra gereğince dağıtımı ve satışa sunulması yasaklanmış yayınları, bu yasağı bilerek dağıtan veya satışa sunan kimselerin sorumluluğu düzenlenmiştir. Bu hallerde söz konusu yayımları bilerek dağıtanlar veya satışa sunanlar, eser sahibinin, Türkiye’de bulunup bulunmamasına ve Türk mahkemelerinde cezalandırılabilir olup olmamasına bakılmaksızın bunlarla işlenen suçlardan eser sahibi gibi sorumlu tutulmaktadırlar.

Madde 26- Madde ile, basılmış eserler yoluyla işlenen veya bu Kanunda öngörülen diğer suçlardan dolayı bu alanda faaliyet gösterenleri uzun süre ceza tehdidi ile karşı karşıya

birakmamak ve böylece basın özgürlüğünü güvence altına almak amacıyla söz konusu suçlar nedeniyle açılacak davalar üç aylık ve altı aylık sürelerle bağlanmıştır. Bu süreler hak düşürücü süre olarak düzenlenmiş ve böylece Türk Ceza Kanununun dava zaman aşımı ile ilgili hükümlerinin bu süreler yönünden uygulanması önlenmiştir.

Dava süreleri, basılmış eserlerin Cumhuriyet başsavcılığına teslim edildiği tarihte başlamaktadır. Cumhuriyet başsavcılığına teslim yükümlülüğünün yerine getirilmemesi halinde ise suçu oluşturan fiilin Cumhuriyet başsavcılığı tarafından öğrenildiği tarih, sürenin başlangıç tarihi olarak kabul edilmiştir. Ancak bu halde Türk Ceza Kanununun 102 nci maddesinde öngörülen süreler aşılamayacaktır.

Madde 27- Maddede, basılmış eserler yoluyla işlenen suçlar ile Kanunda öngörülen diğer suçlarda sadece görev veya madde yönünden yetki konusunda bir değişiklik yapılmış ve böylece sulh ceza mahkemesinin görev alanına giren işlerin asliye ceza mahkemesinde görülmesi kabul edilmiştir. Ayrıca bir yargı çevresinde ağır ceza veya asliye ceza mahkemelerinin birden çok dairesi bulunması halinde, bu davalara bakacak yetkili mahkemenin iki numaralı daire olduğu hükme bağlanmıştır.

Ayrıca, basılmış eserler yoluyla işlenen ve bu Kanunda öngörülen diğer suçlarla ilgili davaların bir an önce bitirilmesini ve basının üzerinden yargılanma baskısının kaldırılmasını temin etmek amacıyla bu davalar acele işlerden sayılmıştır.

Madde 28- Madde ile, bu Kanunda yazılı suçlardan dolayı hükmedilen para cezalarının hürriyeti bağlayıcı cezaya çevrilemeyeceği hükme bağlanmıştır. Ancak Kanunun 18 ve 22 nci maddelerinde öngörülen suçlar için verilen para cezaları bunun dışında tutulmuştur.

Madde 29- Madde ile, süreli yayımlar yönünden tebligat işlerine kolaylık getirilmek istenmiş ve süreli yayının yönetim yeri, yayın sahibinin, varsa temsilcinin, görevi devam ettiği sürece sorumlu müdürün ve varsa yardımcısının ikametgahı sayılmıştır.

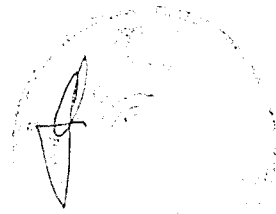
Madde 30- Madde ile 3680 sayılı Kanun yürürlükten kaldırılmıştır.

Geçici Madde 1 – Madde ile, Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce yayımlanmakta olan süreli yayımların sahibi, sorumlu müdürü veya yardımcısına, yayınlarının türünü yönetim yerinin bulunduğu yer Cumhuriyet başsavcılığına bildirme yükümlülüğü getirilmiş, bu yükümlülüğe uymayanlara para cezası verilmesi öngörülmüştür.

Geçici Madde 2- Madde ile, Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce kamu kurum ve kuruluşlarında yayımlanmakta olan süreli yayınların altı ay içerisinde bu Kanunda öngörülen hükümlere uygun hale getirilmesi öngörülmüştür.

Madde 31- Yürürlük maddesidir.

Madde 32- Yürütme maddesidir.

BASIN KANUNU TASARISI

Amaç ve kapsam

Madde 1 – Bu Kanunun amacı, basın özgürlüğünü ve bu özgürlüğün kullanımını düzenlemektir.

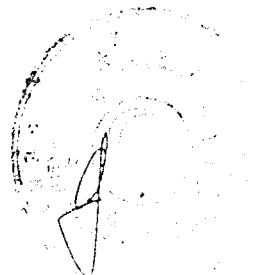
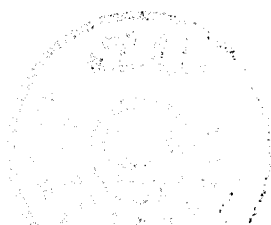
Bu Kanun basılmış eserlerin basımı ve yayımını kapsar.

Tanımlar

Madde 2 – Bu Kanunun uygulanmasında;

- a) Basılmış eser: Yayınlanmak üzere her türlü basım araçları ile basılan veya diğer araçlarla çoğaltılan yazı, resim ve benzeri eserler ile haber ajansı yayınlarını,
- b) Yayın: Basılmış eserin herhangi bir şekilde kamuya sunulmasını,
- c) Süreli yayın: Belli aralıklarla yayımlanan gazete, dergi gibi basılmış eserler ile haber ajanslarını,
- d) Yaygın süreli yayın: Tek bir basın-yayın kuruluşu tarafından basılan ve her coğrafi bölgede en az bir ilde olmak üzere, ülkenin en az yüzde yetmişinde yayımlanan süreli yayın ile haber ajanslarının yayınlarını,
- e) Bölgesel süreli yayın: Tek bir basın-yayın kuruluşu tarafından basılan ve en az üç komşu ilde veya en az bir coğrafi bölgede yayımlanan süreli yayını,
- f) Yerel süreli yayın: Tek bir yerleşim biriminde yayımlanan süreli yayınlar ile haftada bir veya daha uzun aralıklarla yayımlanan yaygın ve bölgesel yayınları,
- g) Yayın türü: Süreli yayınların yaygın, bölgesel ve yerel yayın türlerinden hangisinin kapsamında olduğunu,
- h) Süresiz yayın: Belli aralıklarla yayınlanmayan kitap, armağan gibi basılmış eserleri,
- ı) Eser sahibi: Süreli veya süresiz yayının içeriğini oluşturan yazıyı veya haberi yazanı, çevireni veya resmi ya da karikatürlü yapanı,
- j) Yayıncı: Bir eseri basılmış eser durumuna getirip yayımlayan gerçek veya tüzel kişiyi,
- k) Basımcı: Bir eseri basım araçları ile basan veya diğer araçlarla çoğaltan gerçek veya tüzel kişiyi,
- l) Tüzel kişi temsilcisi: Yayın sahibi veya yayıncının tüzel kişi olması halinde bu tüzel kişiliğin yetkili organı tarafından, yöneticiler arasından belirlenen gerçek kişiyi veya kamu kurum ve kuruluşlarında belirlenen gerçek kişiyi.

İfade eder.

Basın özgürlüğü

Madde 3 – Basın özgürdür. Bu özgürlük, bilgi edinme-yayma, eleştirme ve eser yaratma haklarını içerir.

Basın özgürlüğünün kullanılması ancak demokratik bir toplumun gereklerine uygun olarak; başkalarının şöhret ve haklarının, toplum sağlığının ve ahlakının, milli güvenlik, kamu düzeni, kamu güvenliği ve toprak bütünlüğünün korunması, Devlet sırlarının açıklanmasının veya suç işlenmesinin önlenmesi, yargı gücünün otorite ve tarafsızlığının sağlanması amacıyla sınırlanabilir.

Zorunlu bilgiler

Madde 4 – Her basılmış eserde, basıldığı yer ve tarih, basımcının ve varsa yayımcının adları, varsa ticari unvanları ve işyeri adresleri gösterilir. İlan, tarife, sirküler ve benzerleri hakkında bu hüküm uygulanmaz.

Haber ajansı yayınları hariç her türlü süreli yayında, ayrıca yönetim yeri, sahibinin, varsa temsilcisinin, sorumlu müdürün ve varsa yardımcısının adları ve yayının türü gösterilir.

Sorumlu müdür

Madde 5 – Her süreli yayının bir sorumlu müdürü bulunur. Sorumlu müdür, birden fazla ise her birinin sorumlu olduğu bölüm belirtilir.

Sorumlu müdür olabilmek için:

- a) Onsekiz yaşını bitirmiş olmak,
- b) Türkiye’de ikametgah sahibi olmak ve devamlı oturmak,
- c) En az ortaöğretim veya dengi bir eğitim kurumundan mezun olmak,
- d) Kısıtlı veya kamu hizmetlerinden yasaklı olmamak.

gerekir.

Sorumlu müdürün Türkiye Büyük Millet Meclisi üyesi olması halinde sorumlu müdürlüğü üstlenmek üzere müdür yardımcısı tayin edilir. Sorumlu müdür için bu Kanunda yer alan hükümler sorumluluğu üstlenen yardımcı için de geçerlidir.

Süreli yayın sahibi

Madde 6 – Gerçek ve tüzel kişiler ile kamu kurum ve kuruluşları süreli yayın sahibi olabilirler.

Süreli yayın sahibinin onsekiz yaşından küçük veya kısıtlı olması halinde kanuni temsilcisi, tüzel kişi olması halinde ise tüzel kişi temsilcisi hakkında da 5 inci maddenin ikinci fıkrasında belirtilen şartlar aranır.

Beyanname verilmesi

Madde 7 – Süreli yayınların çıkarılması için, kaydedilmek üzere yönetim yerinin bulunduğu yer Cumhuriyet başsavcılığına bir beyanname verilmesi yeterlidir. Cumhuriyet başsavcılığı tarafından düzenlenen kayıtlar alenidir.

Kayıt için verilen ve yayın sahibi, sahibin küçük veya tüzel kişi olması halinde temsilcisi ile sorumlu müdür tarafından imzalanmış beyannamede yayının adı ve mahiyeti, hangi aralıklarla yayımlanacağı, yönetim yeri, sahibinin, varsa temsilcisinin, sorumlu müdürün ve varsa yardımcısının ad ve adresleri ile yayının türü gösterilir.

Beyannameye, 5 inci ve 6 ncı maddelerde yazılı şartların varlığını gösteren belgeler ile yayın sahibi tüzel kişi ise tüzüğünün veya ana sözleşmesinin veya vakıf senedinin bir sureti eklenir.

Cumhuriyet başsavcılığı tarafından beyanname ve eklerinin teslim edildiğini gösteren bir alındı belgesi verilir.

Beyannamenin incelenmesi

Madde 8- Beyannamenin ve eklerinin gerekli bilgileri veya gerçek bilgileri içermemesi veya yayın sahibinin veya temsilcisinin veya sorumlu müdürün veya yardımcısının 5 inci ve 6 ncı maddelerde yazılı şartlara sahip olmaması halinde, Cumhuriyet başsavcılığı beyannamenin verilmesinden itibaren bir hafta içinde eksikliğin giderilmesini veya gerçeğe aykırı bilgilerin düzeltilmesini yayın sahibinden ister. Bu istemin tebliği tarihinden itibaren bir hafta içerisinde yerine getirilmemesi halinde, Cumhuriyet başsavcılığı yayının durdurulmasını asliye ceza mahkemesinden talep eder. Mahkeme en geç bir hafta içinde karar verir. Bu karara karşı acele itiraz yoluna başvurulabilir.

Beyannamede yer alan unsurlarda meydana gelen her değişiklik, bir hafta içinde, gerekli belgelerle birlikte yeni bir beyanname ile aynı mercie bildirilir.

Birinci fıkra hükmü, değişikliğe ilişkin beyannameler hakkında da uygulanır.

Sorumlu müdürün veya yardımcısının bu görevden ayrılması halinde, yenisi tayin edilinceye kadar sorumluluk yayın sahibine veya temsilcisine aittir.

Sürelî yayın sahibinin hakkın kaybetmesi

Madde 9 - Sürelî yayın sahibinin beyanname verdiği tarihten itibaren bir sene içinde sürelî yayın yayımlanmaz veya yayımlandıktan sonra yayıma beş yıl müddetle ara verilirse beyanname hükümsüz kalır ve sağladığı hak ortadan kalkar.

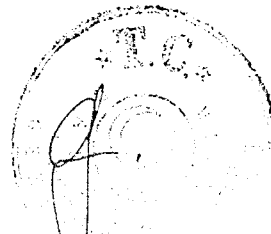
556 sayılı Markaların Korunması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname hükümleri saklıdır.

Teslim yükümlülüğü

Madde 10 - Basıncı, başlığı her türlü yayının imzalı iki nüshasını, dağıtım veya yayının yapıldığı gün, mahallin Cumhuriyet başsavcılığına teslim etmekle yükümlüdür.

Bu yükümlülük, basılmış eserin, içerik ve biçim yönünden herhangi bir değişikliği içeren daha sonraki basımları ile tıpkı basımları için de geçerlidir.

Basıncı bu yükümlülüğünü yerine getirdiğine dair bir alındı belgesi verilir.

Cezai sorumluluk

Madde 11 - Basılmış eserler yoluyla işlenen suç yayım anında oluşur.

Sürelî yayınlar ve süresiz yayınlar yoluyla işlenen suçlardan eser sahibi sorumludur.

Sürelî yayınlarda eser sahibinin belli olmaması veya yayım sırasında ceza ehliyetine sahip bulunmaması ya da yurt dışında bulunması nedeniyle Türkiye’de yargılanamaması veya verilecek cezanın eser sahibinin diğer bir suçtan dolayı kesin hükümle mahkum olduğu cezaya etki etmemesi hâllerinde, sorumlu müdür veya yardımcısı sorumlu olur. Ancak bu eserin sorumlu müdür veya yardımcısının karşı çıkmasına rağmen yayımlanması halinde, bundan doğan sorumluluk yayımlatana aittir.

Süresiz yayınlarda eser sahibinin belli olmaması veya yayım sırasında ceza ehliyetine sahip bulunmaması ya da yurt dışında olması nedeniyle Türkiye’de yargılanamaması veya verilecek cezanın eser sahibinin diğer bir suçtan dolayı kesin hükümle mahkum olduğu cezaya etki etmemesi hâllerinde yayımcı, yayıncının belli olmaması veya basım sırasında ceza ehliyetine sahip bulunmaması ya da yurt dışında olması nedeniyle Türkiye’de yargılanamaması hâllerinde ise basıncı sorumlu olur.

Yukarıdaki hükümler, sürelî yayınlar ve süresiz yayınlar için bu Kanunda aranan şartlara uyulmaksızın yapılan yayınlar hakkında da uygulanır.

Haber kaynağı

Madde 12 - Sürelî yayın sahibi, sorumlu müdür, müdür yardımcısı ve eser sahibi, haber kaynaklarını açıklamaya ve bu konuda tutukluk yapmaya zorlanamaz.

Hukuki sorumluluk

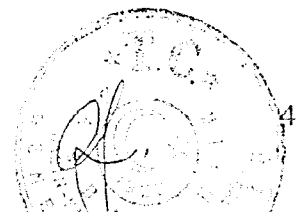
Madde 13- Basılmış eserler yoluyla işlenen fiillerden doğan maddi ve manevi zararlardan dolayı sürelî yayınlarda, eser sahibi ile yayım sahibi ve varsa temsilcisi, süresiz yayınlarda ise eser sahibi ile yayımcı, yayıncının belli olmaması halinde ise basımcı müştereken ve müteselsilen sorumludur.

Düzeltilme ve cevap

Madde 14- Sürelî yayınlarda kişilerin şeref ve haysiyetini ihlal edici veya kişilerle ilgili gerçeğe aykırı yayın yapılması halinde, bundan zarar gören kişinin yayım tarihinden itibaren iki ay içinde gönderdiği suç unsuru içermeyen, üçüncü kişilerin hukuken korunan menfaatlerine aykırı olmayan düzeltme ve cevap yazısını; sorumlu müdür, varsa yardımcısı hiçbir düzeltme ve ekleme yapmaksızın, günlük sürelî yayınlarda yazıyı aldığı tarihten itibaren en geç üç gün içinde, diğer sürelî yayınlarda yazıyı aldığı tarihten itibaren üç günden sonraki ilk nüshada, ilgili yayının yer aldığı sayfa ve sütunlarda, aynı puntolarla ve aynı şekilde yayımlamak zorundadır.

Düzeltilme ve cevapta, buna neden olan eser belirtilir. Düzeltme ve cevap, ilgili yazıdan uzun olamaz. Düzeltme ve cevaba neden olan eserin yirmi satırdan az yazı veya resim veya karikatür olması hâllerinde düzeltme ve cevap otuz satırı geçemez.

Sürelî yayının birden fazla yerde basılması halinde, düzeltme ve cevap yazısı, düzeltme ve cevap hakkının kullanılmasına sebebiyet veren eserin yayımlandığı bütün baskılarda yayımlanır.

Düzeltilme ve cevabın birinci fıkrada belirlenen süreler içinde yayımlanmaması halinde yayım için tanınan sürenin bitiminden itibaren, birinci fıkra hükümlerine aykırı şekilde yayımlanması halinde ise yayım tarihinden itibaren on beş gün içinde cevap ve düzeltme talep eden kişi, bulunduğu yer sulh ceza hakiminden yayımın yapılmasına veya bu Kanun hükümlerine uygun olarak yapılmasına karar verilmesini isteyebilir. Sulh ceza hakimi bu istemi üç gün içerisinde, duruşma yapılmaksızın, karara bağlar.

Sulh ceza hakiminin kararına karşı acele itiraz yoluna gidilebilir. İtiraz mercii üç gün içinde itirazı inceleyerek karar verir. İtiraz mercinin kararı kesindir.

Düzeltilme ve cevabın yayımlanmasına hâkim tarafından karar verilmesi halinde, birinci fıkradaki süreler, sulh ceza hakiminin kararına itiraz edilmemişse kararın kesinleştiği tarihten, itiraz edilmişse merci kararının tebliği tarihinden itibaren başlar.

Düzeltilme ve cevap hakkına sahip olan kişinin ölmesi halinde bu hak, mirasçılardan biri tarafından kullanılabilir. Bu durumda, birinci fıkradaki iki aylık düzeltme ve cevap hakkı süresine bir ay ilave edilir.

Zorunlu bilgileri göstermeme

Madde 15- 4 üncü maddede basılmış eserlerde gösterilmesi öngörülen hususların gösterilmemesi veya gerçeğe aykırı olarak gösterilmesi halinde, süreli yayınlarda sorumlu müdür, varsa yardımcısı, süresiz yayınlarda yayımcı ve adını ve adresini göstermeyen veya yanlış gösteren basımcı beş yüz milyon liradan yirmi milyar liraya kadar ağır para cezasıyla cezalandırılır. Bu ceza, bölgesel süreli yayınlarda iki milyar liradan, yaygın süreli yayınlarda beş milyar liradan az olamaz.

Durdurulan yayının yayımına devam etme

Madde 16- Bu Kanunun 8 inci maddesine göre mahkeme kararıyla durdurulan yayına, usulüne uygun beyanname vermeden veya değişiklikleri bildirmeden devam edilmesi halinde yayın sahibi ve sorumlu müdür veya yardımcısı bir milyar liradan on beş milyar liraya kadar ağır para cezasıyla cezalandırılır. Bu ceza, bölgesel süreli yayınlarda beş milyar liradan, yaygın süreli yayınlarda on milyar liradan az olamaz.

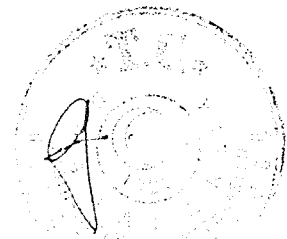
Teslim yükümlülüğüne nymama

Madde 17- 10 üncü maddede öngörülen teslim yükümlülüğünü yerine getirmeyen basımcı, üç yüz milyon liradan bir milyar liraya kadar ağır para cezasıyla cezalandırılır.

Düzeltilme ve cevabın yayımlanmaması

Madde 18- Düzeltilme ve cevabın yayımlanmasına ilişkin kesinleşmiş hâkim kararlarına uymayan sorumlu müdür veya yardımcısı, on milyar liradan yüzelli milyar liraya kadar ağır para cezasıyla cezalandırılır. Ağır para cezası, bölgesel süreli yayınlarda yirmi milyar liradan, yaygın süreli yayınlarda elli milyar liradan az olamaz.

Sorumlu müdür veya yardımcısı hakkında verilen ağır para cezasının ödenmesinden yayın sahibi, sorumlu müdür veya yardımcısı ile birlikte müteselsilen sorumlu olur.

Düzeltilme ve cevap yazısının yayımlanmaması veya 14 üncü maddenin birinci fıkrasında belirtilen şartlara uyulmaksızın yayımlanması hallerinde hakim ayrıca, masraflar yayın sahibi tarafından karşılanmak üzere, bu yazının en yüksek tirajlı iki gazetede ilan şeklinde yayımlanmasına da karar verir.

Yargıyı etkileme

Madde 19- Hazırlık soruşturmasının başlamasından takipsizlik kararı verilmesine veya kamu davasının açılmasına kadar geçen süre içerisinde, Cumhuriyet savcısı, hâkim veya mahkeme işlemlerinin ve soruşturma ile ilgili diğer belgelerin içeriğini yayımlayan kimse, iki milyar liradan eli milyar liraya kadar ağır para cezasıyla cezalandırılır. Bu ceza, bölgesel süreli yayınlarda on milyar liradan, yaygın süreli yayınlarda yirmi milyar liradan az olamaz.

Görülmekte olan bir dava kesin kararla sonuçlanıncaya kadar, bu dava ile ilgili Cumhuriyet savcısı, hâkim veya mahkeme işlemleri hakkında mütalaa yayımlayan kişiler hakkında da birinci fıkrada yer alan cezalar uygulanır.

Cinsel saldırı, cinayet ve intihara özendirme

Madde 20- Cinsel saldırı, cinayet ve intihar olayları hakkında, haber vermenin sınırlarını aşan ve okuyucuya bu tür fiillere özendirebilecek nitelikte olan yazı ve resim yayımlayanlar bir milyar liradan yirmi milyar liraya kadar ağır para cezasıyla cezalandırılır. Bu ceza bölgesel süreli yayınlarda iki milyar liradan, yaygın süreli yayınlarda on milyar liradan az olamaz.

Kimliğin açıklanmaması

Madde 21 – Süreli yayınlarda:

a) 4721 sayılı Türk Medeni Kanununa göre evlenmeleri yasaklanmış olan kimseler arasındaki cinsel ilişkiyle ilgili haberlerde bu kişilerin,

b) 765 sayılı Türk Ceza Kanununun 414, 415, 416, 421, 423, 429, 430, 435 ve 436 ncı maddelerinde vazıh cürümlere ilişkin haberlerde mağdurların,

c) Ünseliz yapıdan klişelik olan suç faili veya mağdurlarının,

adını, terim açıklayacak ya da tanınmalarına yol açacak şekilde yayın yapanlar bir milyar liradan yirmi milyar liraya kadar ağır para cezasıyla cezalandırılır. Bu ceza bölgesel süreli yayınlarda iki milyar liradan, yaygın süreli yayınlarda on milyar liradan az olamaz.

Basılmış eserleri tahrip, bozma, engelleme

Madde 22- Kanuna uygun olarak basılmış eserleri, bunların yayımını veya dağıtımını veya satışını önlemek amacıyla koparan, tahrip eden veya bozan kimse, fiili daha ağır bir suç teşkil etmediği takdirde, bir yıla kadar hapis ve bir milyar liradan beş milyar liraya kadar ağır para cezasıyla cezalandırılır.

Kanunun aradığı şartlara uyulmasına rağmen süreli ve süresiz yayınların basılmasını, yayımını, dağıtımını veya satışını şiddet veya tehditle engelleyen kimse, fiili daha ağır bir suç teşkil etmediği takdirde, iki yıla kadar hapis ve iki milyar liradan on milyar liraya kadar ağır para cezası ile cezalandırılır.

Yukarıdaki fıkralarda öngörülen fiiller, umumi mahalde veya matbaanın veya umuma satış yapan veya dağıtım yapan yerlerde birden fazla kişi tarafından işlendiği takdirde verilecek ceza yarıya kadar artırılır.

Sürelî yayınların dağıtımı

Madde 23- Sürelî yayınların dağıtımını yapan kişiler, kendilerinden dağıtımını istenen yayınları, dağıtımını yaptıkları diğer yayınlar için aldıkları, satış fiyatı, tiraj ve sayfa sayısına göre belirlenen dağıtım ücretini aşmayacak bir bedel karşılığında, dağıtmakla yükümlüdürler. Bu yükümlülüğe aykırı davrananlar, dağıtımından kaçındıkları yayının toplam bedelinin yarısı oranında ağır para cezası ile cezalandırılırlar.

Sürelî yayınları perakende olarak satışa sunan gerçek veya tüzel kişiler, aynı anda diledikleri kadar dağıtım şirketiyle anlaşıp diledikleri yayınları satabilirler. Hiç kimse, bu kişilere, rakip yayınları satmama yükümlülüğü getiremez ve bu yayınları satmama koşuluna bağlı olan veya bu sonucu doğuracak edimlerde bulunamaz.

Yeniden yayım

Madde 24- Bir sürelî yayında yayımlanmış haber, yazı ve resimleri kaynak göstermeksizin yeniden yayımlayanlar beş milyar liradan on milyar liraya kadar ağır para cezasıyla cezalandırılırlar.

Bu eserleri, yeniden yayımı hakkı saklı tutulmuş olmasına rağmen, sürelî yayın sahibinin izni olmadan yeniden yayımlayanlar yirmi milyar liradan kırk milyar liraya kadar ağır para cezasıyla cezalandırılırlar.

El koyma, dağıtım ve satış yasağı

Madde 25- Soruşturma için sübut vasıtası olarak her türlü basılmış eserin en fazla üç adedine Cumhuriyet savcısı, gecikmesinde sakınca bulunan hallerde de kolluk el koyabilir.

Soruşturma veya kovuşturmanın başlatılmış olması şartıyla 5816 sayılı Atatürk Aleyhine İşlenen Suçlar Hakkında Kanunda, Anayasanın 174 üncü maddesinde yer alan inkılap kanunlarında, 765 sayılı Türk Ceza Kanununun 146 ncı maddesinin ikinci fıkrasında, 153 üncü maddesinin birinci ve dördüncü fıkralarında, 155 inci maddesinde, 311 inci maddesinin birinci ve ikinci fıkralarında, 312 ncı maddesinin ikinci ve dördüncü fıkralarında, 312/a maddesinde ve 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanununun 7 ncı maddesinin ikinci ve beşinci fıkralarında öngörülen suçlarla ilgili olarak basılmış eserlerin tamamı na hakim kararıyla el konulabilir.

Hangi dilde olursa olsun Türkiye dışında basılan sürelî veya süresiz yayın ve gazetelerin ikinci fıkrada belirtilen suçları içerdiklerine dair kuvvetli delil bulunması halinde, bunların Türkiye'de dağıtılması veya satışa sunulması, Cumhuriyet başsavcılığının talebi üzerine sulh ceza hakiminin kararı ile yasaklanabilir. Gecikmesinde sakınca bulunan hallerde Cumhuriyet başsavcılığının kararı yeterlidir. Bu karar en geç yirmidört saat içinde hakim onayına sunulur. Kırksekiz saat içinde hakim tarafından onaylanmaması halinde Cumhuriyet başsavcılığının kararı hükümsür kalır.

Yukarıdaki fıkra uyarınca yasaklanmış yayın veya gazeteleri bilerek dağıtanlar veya satışa sunanlar bu yayınlar yoluyla işlenen suçlardan eser sahibi gibi sorumludurlar.

Dava süreleri

Madde 26- Basılmış eserler yoluyla işlenen veya bu Kanunda öngörülen diğer suçlarla ilgili ceza davalarının günlük süreli yayınlar yönünden üç ay, diğer basılmış eserler yönünden altı ay içinde açılması zorunludur.

Bu süreler basılmış eserlerin Cumhuriyet başsavcılığına teslim edildiği tarihten başlar. Basılmış eserlerin Cumhuriyet başsavcılığına teslim edilmemesi halinde yukarıdaki sürelerin başlama tarihi, suçu oluşturan fiilin Cumhuriyet başsavcılığı tarafından öğrenildiği tarihtir. Ancak bu süreler, Türk Ceza Kanununun 102 nci maddesinde öngörülen süreleri aşamaz.

Sorumlu müdürün veya yardımcısının karşı çıkmasına rağmen yayımlatıldığı iddia edilen eserden dolayı yayımlatan aleyhine açılacak dava yönünden süre, sorumlu müdür veya yardımcısı hakkında verilecek beraat kararının kesinleşmesinden itibaren başlar.

Sorumlu müdürün yayımlanan eserin sahibini bildirmesi durumunda, eser sahibi aleyhine açılacak davada süre, bildirim tarihinden itibaren başlar.

Kovuşturulması şikayete bağlı suçlarda dava açma süreleri, suç için kanunun öngördüğü dava zaman aşımı süresini aşmamak şartıyla, suçun işlendiğinin öğrenildiği tarihten başlar.

Kamu davasının açılması için veya karar alınmasına bağlı olan suçlarda, izin veya karar için gerekli başvurunun yapılmasıyla dava açma süresi durur. Durma süresi iki ayı geçemez. Bu sınırlama, milletvekilleri ile ilgili başvurulara uygulanmaz.

Görevli mahkemeler ve yargılama usulü

Madde 27- Basılmış eserler yoluyla işlenen veya bu Kanunda öngörülen diğer suçlardan dolayı açılan davalardan, ağır ceza işlerinden olanlar ağır ceza mahkemelerinde, diğerleri asliye ceza mahkemelerinde görülür.

Bir yerde ağır ceza veya asliye ceza mahkemesinin birden fazla dairesi bulunması halinde bu davalar iki numaralı mahkemede görülür.

Basılmış eserler yoluyla işlenen veya bu Kanunda öngörülen diğer suçlara ilişkin davalar acele işlerden sayılır.

Hürriyeti bağlayıcı cezaya çevirme yasağı

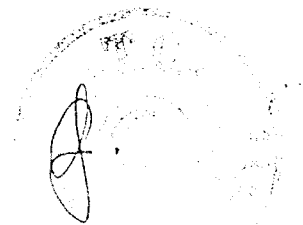
Madde 28- 18 inci ve 22 nci maddelerdeki suçlar dışında bu Kanunda öngörülen suçlar için hükmedilen para cezaları, hürriyeti bağlayıcı cezaya çevrilemez.

Tebliğat

Madde 29- Süreli yayının yönetim yeri, tebligat işlemleri yönünden, yayın sahibinin ve temsilcisinin, görevi devam ettiği sürece sorumlu müdürün ve yardımcısının kanuni ikametgahı sayılır.

Kaldırılan hükümler

Madde 30- 15/7/1950 tarihli ve 5680 sayılı Basın Kanunu yürürlükten kaldırılmıştır.

Geçici Madde 1 – Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce yayımlanmakta olan süreli yayınların sahibi, sorumlu müdürü veya yardımcısı, Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren otuz gün içinde yayınlarının türünü yönetim yerinin bulunduğu yer Cumhuriyet başsavcılığına bildirmek zorundadır. Bu süre içerisinde bildirim yükümlülüğüne uyulmaması halinde yayın sahibi, sorumlu müdür veya yardımcısı, beşyüz milyon liradan yirmi milyar liraya kadar ağır para cezasıyla cezalandırılır. Bu ceza bölgesel süreli yayınlarda iki milyar liradan, yaygın süreli yayınlarda beş milyar liradan az olamaz.

Geçici Madde 2- Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce kamu kurum ve kuruluşlarınca yayımlanmakta olan süreli yayınların temsilcisi ve sorumlu müdürleri, Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren altı ay içerisinde süreli yayının basım ve yayımını bu Kanunda öngörülen hükümlere uygun hale getirirler.

TE: 57

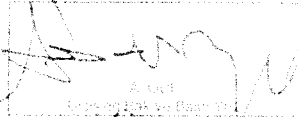
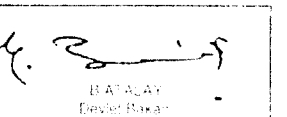
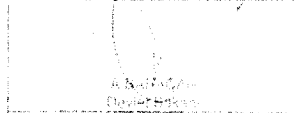
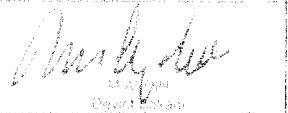
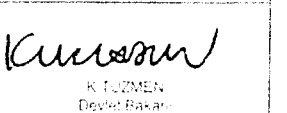
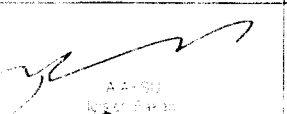
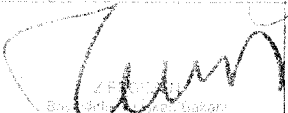
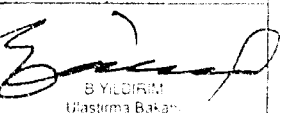
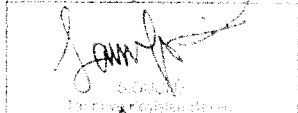
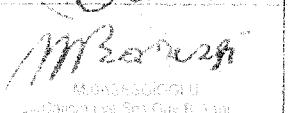
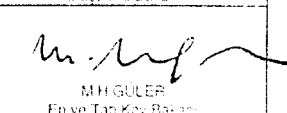
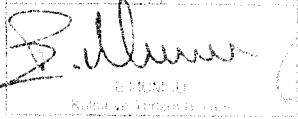
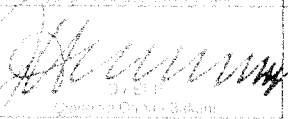
Yürürlük

Madde 31- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

Madde 32- Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

10.05.2017
BAŞBAKAN

 AHMET NECDET SEZER Devlet Başkanı	 ABDULLAH GÜL Devlet Bakanı	 MUSTAFA KEMAL ATATÜRK Devlet Başkanı	 RECEP TAYYIP ERDOĞAN Devlet Başkanı
 ABDULLAH GÜL Devlet Başkanı	 ABDULLAH GÜL Devlet Bakanı	 ABDULLAH GÜL Devlet Bakanı	 ABDULLAH GÜL Devlet Bakanı
 ABDULLAH GÜL Devlet Başkanı	 ABDULLAH GÜL Devlet Bakanı	 ABDULLAH GÜL Devlet Bakanı	 ABDULLAH GÜL Devlet Bakanı
 ABDULLAH GÜL Devlet Başkanı	 ABDULLAH GÜL Devlet Bakanı	 ABDULLAH GÜL Devlet Bakanı	 ABDULLAH GÜL Devlet Bakanı
 ABDULLAH GÜL Devlet Başkanı	 ABDULLAH GÜL Devlet Bakanı	 ABDULLAH GÜL Devlet Bakanı	 ABDULLAH GÜL Devlet Bakanı
 ABDULLAH GÜL Devlet Başkanı	 ABDULLAH GÜL Devlet Bakanı	 ABDULLAH GÜL Devlet Bakanı	 ABDULLAH GÜL Devlet Bakanı